

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปขยายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อพัฒนากระบวนการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

การวิจัยครั้งนี้หน่วยในการศึกษาคือสมาชิกกลุ่มแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 35 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลในเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลและผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หินอ่อน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลในเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ จำนวน 35 คน

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็นทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์ รูปแบบของผลิตภัณฑ์

1.1 ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์

กลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ้อบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนได้จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ แบบเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อสนองนโยบายของนายกทักษิณ ชินวัตร ในการดำเนินการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจรากฐานของประเทศระดับชุมชนให้มีรายได้พอที่จะยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เนื่องมาจากภายในพื้นที่ตำบลหนองกระโดน มีวัตถุดิบที่เป็นหินอ่อนอยู่มาก ประชาชนภายในชุมชนและทางกลุ่มหัตถกรรมจักรสานผักตบชวาวัดศรีอุทุมพร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนแล้วว่ ถ้ามีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาจะได้นำหินอ่อนจากเขามโนเขาน้อย และเขาเรือมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ ที่จะสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและคนภายในชุมชนจะได้มีงานทำ ด้วยเหตุนี้เอง จึงได้จัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ้อบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนขึ้น ทั้งนี้ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2545 โดยที่ทำการกลุ่มตั้งอยู่ ณ โรงไม้สีลาทองนครสวรรค์ หมู่ที่ 3 ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

โดยได้รับการสนับสนุนและทุนดำเนินการจากพระครูนิมิตวิสุทธุคุณ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ นายอำเภอเมือง พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน มีนางนิภา สุพิชญางกูร เป็นประธานกลุ่ม สินค้าที่เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป และได้การรับรองมาตรฐาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับ 5 ดาว แยกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

ประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง มีดังต่อไปนี้

1. โต๊ะหมู่บูชา
2. โต๊ะกลมทองเหลือง
3. โคมไฟหินอ่อน

ประเภทศิลปะและของที่ระลึก

1. อ่างบัวหินอ่อน
2. กระจกรูปหินอ่อน
3. ครกจ้าวหินอ่อน
4. ลูกโลกหินอ่อน

1.2 ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์

โดยทั่ว ๆ ไปแล้วนั้นหัตถกรรมหินอ่อน เป็นผลิตภัณฑ์หินอ่อนธรรมชาติที่ทำด้วยมือ โดยใช้เครื่องมือในการช่วยตัด เจียร กลึงและขัดหินอ่อนให้เรียบร้อยเป็นมัน หรือไม่ขัดก็ได้ และอาจมีการประกอบด้วยวัสดุอื่น ตามความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์

ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์นั้น ส่วนหนึ่งได้รับมาจากแนวคิด ที่เน้นการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ของตนเอง การคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และต้องการของตลาด โดยท้องถิ่นนั้นพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

ทั้งนี้จำเป็นต้องเป็นไปตามการสร้างสรรค์ผลงานตามที่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้กำหนดเอาไว้ ซึ่งประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง ที่ได้รับมาตรฐานระดับ 5 ดาวของทางกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ่อบ้านแม่บ้าน ตำบลหนองกระโดนนั้น ได้แก่ โต๊ะหมู่บูชา โต๊ะกลมทองเหลือง โคมไฟหินอ่อน และ ประเภทศิลปะและของที่ระลึกที่ได้รับมาตรฐานระดับ 5 ดาว ได้แก่ อ่างบัวหินอ่อน กระถางรูปหินอ่อน ครกจิ้งหินอ่อน และลูกโลกหินอ่อน

1.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์

รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มผลิต มีดังนี้ รูปแบบที่มีขนาดปานกลางคือ อ่างบัว หินอ่อน ลูกโลกหินอ่อน โคมไฟหินอ่อน และงาช้างหินอ่อน และรูปแบบขนาดใหญ่ คือ โต๊ะหมู่บูชาหินอ่อน โต๊ะกลมทองเหลือง โต๊ะกลมหินอ่อน เป็นต้น

ทั้งนี้ทางกลุ่มผู้ผลิตมีความเข้มงวดกับความคงทน ความสวยงาม ไม่ให้ผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มมีตำหนิ หรือรอยร้าวก่อนที่จะส่งไปจำหน่าย

ซึ่งให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ คือต้องมีลักษณะที่ปลอดภัย หรือเกิดอันตรายแก่ผู้ใช้น้อยที่สุด สินค้าที่ทำการผลิตที่มีชิ้นที่มีรูปแบบที่มีสิ่งอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ โคมไฟหินอ่อน และ โต๊ะกลมทองเหลือง ทั้งสองชนิดต้องมีการประกอบชิ้นงานอื่นที่ไม่ใช่หินอ่อนเข้าด้วย

ชิ้นงานประกอบด้วยหินอ่อนมากกว่าหนึ่งชิ้น ต้องประกอบด้วยความประณีต คือ ลูกโลกหินอ่อน เนื่องจากลูกโลกที่ทำมาจากหินอ่อนนั้น ต้องมีการสร้างฐานที่มีรูปแบบที่โค้งเพื่อรองน้ำหนัก และมีการขัดมันเพื่อให้เกิดความสวยงาม รูปแบบของผลิตภัณฑ์จึงไม่เป็นอันตราย ถึงแม้จะมีการประกอบชิ้นงานมากกว่าหนึ่งชิ้นก็ตาม

ส่วนที่ 2 กระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิต

2.1 กระบวนการผลิต

ในอดีตกระบวนการผลิตในระยะแรก ๆ นั้นเป็นการทำการผลิตที่ไม่ค่อยมีขั้นตอนหรือวิธีการที่ทันสมัย กล่าวคือ มีการผลิตมาเช่นไรก็ยังคงทำกันอย่างนั้นมาเรื่อย ๆ ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคน เครื่องจักรก็มีการใช้บ้างในเรื่องของการทุ่นแรงแต่มีไม่มาก เนื่องจากเป็นระยะแรกของการผลิตของทางกลุ่ม อาจเป็นเพราะขาดองค์ความรู้ในด้านหลักวิชาการที่ถูกต้องก็อาจเป็นได้ และต่อมาในปี พ. ศ. 2546-2547 ได้มีการหารือกับทางผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีหลายสถาบันและหลายหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ ในการให้ความรู้อย่างถูกต้องในกระบวนการผลิตที่มีขั้นตอน เช่น สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ และโรงเรียนเพาะช่าง

เริ่มต้นนั้นกระบวนการผลิตทางกลุ่มเป็นผู้ที่คิดค้นผลิตภัณฑ์ขึ้นเอง ทั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ จากสถาบันต่าง ๆ ดังนี้ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ และโรงเรียนเพาะช่าง

มีการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิต เป็นการผลิตโดยใช้ทั้งกำลังคนและกำลังเครื่องจักรเพื่อนำมาซึ่งผลิตภัณฑ์อันมีคุณภาพ ซึ่งต้องทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในส่วนของกำลังเครื่องจักรนั้นทางกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ่อบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนใช้เครื่องจักรในการผลิตผลิตภัณฑ์ดังนี้คือ เครื่องเจาะหิน เครื่องผ่าหินหรือที่เรียกว่า ไคมอน เครื่องตัดหินอ่อน เรียกว่าวงเดือน เครื่องกลึงขนาดใหญ่ เครื่องกลึงขนาดเล็ก เครื่องขัดหินอ่อน เครื่องเจียหินอ่อน นอกจากนี้ยังมีวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ใช่เครื่องจักรประกอบด้วย กาวสำหรับติดหินอ่อน กรดเกลือเป็นตัวเร่งให้กาวแห้งเร็ว ปูนซีเมนต์ขาวใช้ผสมกับกาวและกรดเกลือ กระดาษทรายเบอร์ 80 100 150 320 ใช้สำหรับขัดให้ชิ้นงานมีความเรียบเนียน ซึ่งกระดาษทรายแต่ละเบอร์มีความหยาบและละเอียดต่างกัน เหล็กโป๊ส คินสอ ตลับเมตร เหล็กฉาก

การสรรหาและใช้วัตถุดิบ มีวัตถุดิบที่มีอยู่ภายในชุมชนอยู่แล้วนั้น เป็นการสะดวกต่อการผลิตหัตถกรรมจากหินอ่อนเป็นอย่างยิ่ง โดยวัตถุดิบที่เป็นหินอ่อนได้มาจากเขามโน เขาน้อย และเขาเรือ ซึ่งได้รับการสัมปทานอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และได้เพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ได้มาตรฐาน นำมาพัฒนารูปแบบการผลิตให้ทันสมัย

สำหรับการบริหารการผลิตและการกำหนดจำนวนการผลิต มีการตั้งเป้าหมายการผลิตไว้ทุกเดือน เป็นความคิดที่เน้นการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มตนเอง สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ (Product) และตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะ โดยที่ทางกลุ่มต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก ดังนั้นทุกคนต้องช่วยกัน เพื่อที่จะสร้างการกินอยู่ที่ดีขึ้น

2.2 ขั้นตอนการผลิต

ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ่อบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนมีดังต่อไปนี้

(1) แผนกเจาะหินอ่อน เริ่มจากใช้วิธีการเจาะรูเป็นรอยปะ ซึ่งต้องใช้เครื่องเจาะถนน เจาะนำร่องก่อน เพื่อที่จะให้เห็นรอยในการตัด เมื่อมาตัดจะได้ตัดได้ง่ายขึ้น

(2) ขั้นตอนการตัดหินอ่อน โดยใช้เครื่อง “ไคม่อน” แล้วย้นำก้อนหินอ่อนลงมาจากภูเขาแล้วใช้รถเข็นยกหินอ่อนมาวางบนเครื่องตัดซึ่งเรียกว่า “วงเดือน” ตัดให้มีขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร หนา 1.80 เซนติเมตร ในส่วนของความยาวนั้นแล้วแต่หินอ่อนที่ตัดจากบนภูเขาเพราะหินอ่อนแต่ละก้อนมีขนาดที่ไม่เท่ากัน โดยหินอ่อน 1 ก้อนที่ตัดจากภูเขาใช้เวลาในการตัดประมาณ 4 วัน และการตัดหินอ่อนต้องใช้กำลังคนประมาณ 3-4 คน ในการควบคุมเครื่องวงเดือน นำแผ่นหินอ่อนที่ทำการตัดแล้ว มาทำการตัดซอยย่อยอีกครั้งหนึ่ง โดยในครั้งนี้ตัดให้เป็นแผ่นคล้ายกระเบื้องปูพื้น มี 2 ขนาดด้วยกันคือ ขนาดที่มีความกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 80 เซนติเมตร และขนาดซึ่งถือว่าเป็นขนาดมาตรฐานมีความกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร จากนั้นนำแผ่นหินอ่อนที่ได้มาทำการขัดมัน โดยใช้เครื่องขัดหินอ่อน ให้ได้ความละเอียดในการขัดตั้งแต่หยาบที่สุดจนถึงขัดแบบละเอียดที่สุด

(3) ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยผู้ออกแบบจะใส่ความคิดที่สร้างสรรค์ ความคิดที่มีความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ๆ ผสมผสานมาในตัวผลิตภัณฑ์ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

(4) ขั้นตอนการกลึงหินอ่อนด้วยเครื่องกลึงใหญ่ ในด้านของแผนกนี้ เป็นแผนกที่ต้องใช้เครื่องมือขนาดใหญ่เข้ามาช่วยในการเก็บรายละเอียดของงาน เนื่องจากชิ้นงานที่ทำขึ้นมามีขนาดใหญ่ จำพวกโต๊ะกลมทองเหลือง โต๊ะหมับูชา แจกันขนาดใหญ่

ขั้นตอนการกลึงหินอ่อนด้วยเครื่องกลึงเล็ก โดยชิ้นงานที่มีขนาดเล็ก มีดังนี้ แจกัน หินอ่อน ครกจิ้งหรีด หินอ่อน กระถางรูปหินอ่อน ชิ้นงานเหล่านี้มีขนาดไม่ใหญ่มากเกินไปสำหรับ

เครื่องกลึงขนาดเล็ก น้ำหนักก็มีความเหมาะสมและลงตัวกับเครื่องจักรชิ้นนี้ ทำให้เก็บรายละเอียดได้ดี

(5) ขั้นตอนการจัดมันด้วยเครื่องจักร ขั้นตอนนี้จะขั้นตอนที่ทำหน้าที่ในการนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการเจียด้วยเครื่องจักรมาแล้วนั้น นำมาจัดมันด้วยเครื่องจักร แทนการจัดมันด้วยแรงงานคน

(6) ขั้นตอนการเจียหินอ่อน โดยจะนำหินอ่อนที่ตัดมาแล้ว ซึ่งมาจากโรงหินอ่อนนำมาทำการเจียให้ได้ตามขนาดที่เหมาะสม การจะเจียหินอ่อนให้ได้ขนาดตามความต้องการนั้นต้องใช้ทักษะอย่างมาก เพราะถ้าหากเจียผิดจังหวะลักษณะของชิ้นงานที่คาดหวังไว้จะคลาดเคลื่อน

การเจียหินอ่อนโดยไม่ใช้น้ำกับการเจียหินอ่อนด้วยเครื่องน้ำ ถือว่าการเจียหินอ่อนโดยใช้น้ำดีกว่าแบบไม่ใช้น้ำ เพราะน้ำจะไม่ทำให้เกิดความร้อนมาก หากปราศจากน้ำแล้วการทำผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นงานก็จะล่าช้า หรือว่าไม่ค่อยมีความคืบหน้า และ เป็นสิ่งที่ช่วยชะล้างสิ่งสกปรกไปในตัว

(7) ขั้นตอนการจัดชิ้นงานโดยใช้กระดาษทราย การจัดด้วยกระดาษทราย เป็นการจัดชิ้นงานที่ต้องใช้กระดาษทรายตามขนาดของเบอร์ โดยจัดไล่ระดับตั้งแต่เบอร์ที่มีความหยาบสุด จนถึงเบอร์ที่มีความละเอียดที่สุด นั่นคือ กระดาษทรายเบอร์ 80, 150, 350 และ 320

(8) ขั้นตอนการประกอบผลิตภัณฑ์ (เฉพาะ โรงกลึง) ในส่วนของทางด้านแผนกนี้เป็นแผนกที่จะมีหน้าที่ประกอบผลิตภัณฑ์ขึ้นมา โดยมีชิ้นงานบางชิ้นที่ยังไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่ ต้องอาศัยผู้ที่ทำหน้าที่นี้คอยประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด เช่น ชิ้นงานอย่างลูกโลกหินอ่อน ก็จะต้องคอยประกอบชิ้นส่วนให้มีความสม่ำเสมอ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หินอ่อน

จากการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 35 คน สามารถจำแนกประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน ได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ/ทักษะด้านการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์/การบรรจุ การตลาด และการบริหารจัดการ

จากการประสบกับปัญหาของทางกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อน พ่อบ้านแม่บ้านหนองกระโดน ในเรื่องของการขาดความรู้ ความชำนาญ ทักษะด้านการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์ การตลาด รวมไปถึงการบริหารจัดการที่คืบคลาน เนื่องจากการผลิตสินค้าจากหินอ่อนมีการผลิตที่ทำแบบเดิม ๆ อยู่ ผู้ทำการผลิตไม่ได้หารูปแบบใหม่ ๆ ที่ทันสมัย การออกแบบผลิตภัณฑ์ยังคงใช้วิธีการเดิมอยู่

แนวทางแก้ไข คือ 1) การพัฒนา การพัฒนาจากเดิมที่เป็นอยู่ เป็นการเริ่มต้นเตรียมความพร้อมมีใจรักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเรา ที่จะต้องเรียนรู้ทักษะด้านการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์/การบรรจุ การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อนำมาปรับปรุงสินค้าให้ดีขึ้น

2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการผลิตนำมาพัฒนาปรับปรุงอันเป็นรูปแบบของตนเอง มีจุดเด่นของทางกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว พร้อมกับขอคำแนะนำจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้ข้อมูลด้านเทคนิคการผลิต การฝึกอบรม การแนะนำตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

3) ให้มีการกระจายสินค้าของกลุ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยใช้แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งทางกลุ่มผู้ผลิตต้องหาจุดที่น่าสนใจของตัวผลิตภัณฑ์ของตนเองเอามาเสนอไว้ในสื่อดังกล่าวให้มากที่สุด คัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่อาจได้รับรางวัล หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มาไว้ก็ได้ รวมถึงการจัดงานแสดงสินค้าของทางกลุ่มตนเอง การเข้าร่วมงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแสดงสินค้า งานกาชาด งานประจำปี ประเพณีสำคัญ ๆ ทั้งในอำเภอ ตำบล จังหวัด หรืออาจจะเป็นต่างจังหวัดจะช่วยให้ผู้ที่สนใจในผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น

2. การขาดหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และผู้สนับสนุนผลิตภัณฑ์ ทางจังหวัดต้องเข้ามาสน ให้ความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนผลิตภัณฑ์ร่วมกับทางกลุ่มผู้ผลิต รวมถึงผู้นำและองค์กรประชาชนต่างก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะช่วยเหลือในการสนับสนุนได้เป็นอย่างดี

แนวทางแก้ไข คือ 1) ให้หน่วยงานราชการ เข้ามาดูแลในระดับ ตำบล และหมู่บ้าน ตลอดจนการบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะมีการรวมกลุ่มของประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่ของจังหวัดเป็นพี่เลี้ยง เพื่อช่วยผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาให้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

1.1 ประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์

กลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพอบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนได้จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ชื่อว่า กลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพอบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดน ทั้งนี้ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2545 โดยที่ทำการกลุ่มตั้งอยู่ ณ โรงเรียนศิลาทองนครสวรรค์ หมู่ที่ 3 ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยได้รับการสนับสนุนและทุนดำเนินการจากพระครูนิมิตวิสุทธิคุณ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ นายอำเภอเมือง พัฒนาการจังหวัด พัฒนาการอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระโดน มีนางนิภา สุพิชญางกูร เป็นประธานกลุ่ม

1.2 ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์

เป็นผลิตภัณฑ์หินอ่อนธรรมชาติที่ทำด้วยมือ โดยใช้เครื่องมือในการช่วยตัด เจียร กลึงและขัดหินอ่อนให้เรียบร้อยเป็นมัน หรือไม่ขัดก็ได้ และอาจมีการประดับด้วยวัสดุอื่นตามความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ ส่วนหนึ่งได้รับมาจากแนวคิด ที่เน้นการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ของตนเอง การคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และต้องการของตลาด โดยท้องถิ่นนั้นพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

1.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์

รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มผลิต มีดังนี้ รูปแบบที่มีขนาดปานกลางคือ อ่างบัว หินอ่อน ลูกโลกหินอ่อน โคมไฟหินอ่อน และงาช้างหินอ่อน และรูปแบบขนาดใหญ่คือ โต๊ะหมอนุชาหินอ่อน โต๊ะกลมทองเหลือง โต๊ะกลมหินอ่อน เป็นต้น

สินค้าที่ทำการผลิตที่มีขึ้นที่มีรูปแบบที่มีสิ่งอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ โคมไฟหินอ่อน และโต๊ะกลมทองเหลือง ทั้งสองชนิดต้องมีการประกอบชิ้นงานอื่นที่ไม่ใช่หินอ่อนเข้าด้วย

ชิ้นงานประกอบด้วยหินอ่อนมากกว่าหนึ่งชิ้น ต้องประกอบด้วยความประณีต คือ ลูกโลกหินอ่อน เนื่องจากลูกโลกที่ทำมาจากหินอ่อนนั้น ต้องมีการสร้างฐานที่มีรูปแบบที่โค้งเพื่อรองรับน้ำหนัก และมีการขัดมันเพื่อให้เกิดความสวยงาม รูปแบบของผลิตภัณฑ์จึงไม่เป็นอันตราย ถึงแม้จะมีการประกอบชิ้นงานมากกว่าหนึ่งชิ้นก็ตาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขามโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้แบบสอบถามมาทำการพรรณาดังนี้คือ ศึกษากระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิต สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 กระบวนการผลิต

มีการใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิต ซึ่งต้องทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้เครื่องจักรในการผลิตผลิตภัณฑ์ดังนี้คือ เครื่องเจาะหิน เครื่องผ่าหินหรือที่เรียกว่า ไคมอน เครื่องตัดหินอ่อน เรียกว่าวงเคื่อน เครื่องกลึงขนาดใหญ่ เครื่องกลึงขนาดเล็ก เครื่องขัดหินอ่อน เครื่องเจียหินอ่อน นอกจากนี้ยังมีวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ใช่เครื่องจักรประกอบด้วย กาวสำหรับติดหินอ่อน กรดเกลือเป็นตัวเร่งให้กาวแห้งเร็ว ปูนซีเมนต์ขาวใช้ผสมกับกาวและกรดเกลือ กระดาษทรายเบอร์ 80 100 150 320 ใช้สำหรับขัดให้ชิ้นงานมีความเรียบเนียน ซึ่งกระดาษทรายแต่ละเบอร์มีความหยาบและละเอียดต่างกัน โดยวัตถุดิบที่เป็นหินอ่อนได้มาจากเขามโน เชน้อย และเขาเรือ ซึ่งได้รับการสัมปทานอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้วสำหรับการบริหารการผลิตและการกำหนดจำนวนการผลิต มีการตั้งเป้าหมายการผลิตไว้ทุกเดือน

2.2 ขั้นตอนการผลิต

ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อนพ้อบ้านแม่บ้านตำบลหนองกระโดนมีดังต่อไปนี้

(1) แผนกเจาะหินอ่อน เริ่มจากใช้วิธีการเจาะรูเป็นรอยปะ ซึ่งต้องใช้เครื่องเจาะถนน เจาะนำร่องก่อน เพื่อที่จะให้เห็นรอยในการตัด เมื่อมาตัดจะได้ตัดได้ง่ายขึ้น

(2) ขั้นตอนการตัดหินอ่อน ตัดให้มีขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร หนา 1.80 เซนติเมตร จากนั้นนำแผ่นหินอ่อนที่ทำการตัดแล้ว มาทำการตัดซอยย่อย ตัดให้เป็นแผ่นคล้ายกระเบื้องปูพื้น มี 2 ขนาดด้วยกันคือ ขนาดที่มีความกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 80 เซนติเมตร และขนาดซึ่งถือว่าเป็นขนาดมาตรฐานมีความกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร จากนั้นนำแผ่นหินอ่อนที่ได้มาทำการขัดมัน โดยใช้เครื่องขัดหินอ่อน

(3) ขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยผู้ออกแบบจะใส่ความคิดที่สร้างสรรค์ ความคิดที่มีความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ๆ ผสมผสานมาในตัวผลิตภัณฑ์

(4) ขั้นตอนการกลึงหินอ่อนด้วยเครื่องกลึงใหญ่ ใช้เครื่องกลึงขนาดใหญ่กับ โต๊ะกลมทองเหลือง โต๊ะหมูบูชา แจกันใหญ่ ใช้เครื่องกลึงเล็ก กับงานพวก แจกันหินอ่อน ครกจี้หินอ่อน กระถางรูปหินอ่อน

(5) ขั้นตอนการขัดมันด้วยเครื่องจักร ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนที่ทำหน้าที่ในการนำเอาผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการเจียด้วยเครื่องจักรมาแล้วนั้น นำมาขัดมันด้วยเครื่องจักร แทนการขัดมันด้วยแรงงานคน

(6) ขั้นตอนการเจียหินอ่อน โดยจะนำหินอ่อนที่ตัดมาแล้ว ซึ่งมาจากโรงหินอ่อน นำมาทำการเจียให้ได้ตามขนาดที่เหมาะสม

(7) ขั้นตอนการจัดชิ้นงานโดยใช้กระดาษทราย ไล่ระดับตั้งแต่เบอร์ที่มีความหยาบสุด จนถึงชั้นเบอร์ที่มีความละเอียดที่สุด นั่นคือ กระดาษทรายเบอร์ 80, 150, 350 และ 320

(8) ขั้นตอนการประกอบผลิตภัณฑ์ (เฉพาะ โรงกลึง) ในส่วนของทางด้านแผนกนี้เป็นแผนกที่จะมีหน้าที่ประกอบผลิตภัณฑ์ขึ้นมา โดยมีชิ้นงานบางชิ้นที่ยังไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ/ทักษะด้านการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์/การบรรจุ การตลาด และการบริหารจัดการ

แนวทางแก้ไข คือ 1) การพัฒนาด้านต่าง ๆ การเริ่มต้นเตรียมความพร้อมมีใจรักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเรา ที่จะต้องเรียนรู้ทักษะด้านการผลิต คุณภาพผลิตภัณฑ์/การบรรจุ การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อนำมาปรับปรุงสินค้าให้ดีขึ้น

2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์หาจุดเด่นของทางกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว พร้อมกับขอคำแนะนำจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้ข้อมูลด้านเทคนิคการผลิต การฝึกอบรม การแนะแนว ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

3) ให้มีการกระจายสินค้าของกลุ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ โดยใช้แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งทางกลุ่มผู้ผลิตต้องหาจุดที่น่าสนใจของตัวผลิตภัณฑ์ของตนเองเอามาเสนอไว้ในสื่อดังกล่าวให้มากที่สุด และการจัดงานแสดงสินค้าของทางกลุ่มตนเอง การเข้าร่วมงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแสดงสินค้า งานกาชาด งานประจำปี ประเพณีสำคัญ ๆ เพื่อเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

2. การขาดหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และผู้สนับสนุนผลิตภัณฑ์

แนวทางแก้ไข คือ 1) ให้นายงานราชการ เข้ามาดูแลในระดับ ตำบล และหมู่บ้าน ตลอดจนการบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ จะมีการรวมกลุ่มของประชาชน โดยมีเจ้าหน้าที่ของจังหวัดเป็นพี่เลี้ยง เพื่อช่วยผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาให้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ

2) ทางกลุ่มผู้ผลิตต้องขอความร่วมมือไปยังบริษัทในท้องถิ่น เป็นการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้ก้าวไกลมากยิ่งขึ้น ไม่ใช่แค่เพียงอาศัยเพียงกลุ่มทำงานตามลำพัง

3) ผู้นำเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการพัฒนาเช่นนี้พอ ๆ กับการจัดตั้งองค์กรที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม ผู้นำในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่เป็นผู้ดำเนินการปก

ครองเท่านั้น แต่ก็ยังรวมถึงผู้นำธรรมชาติที่มาจากภาคประชาชนอื่น ๆ เช่น จากสหกรณ์ชาวนา ผู้บริหารโรงงาน ผู้บริหารสถานที่บริการอื่น ๆ

4) ให้มีองค์กรประชาชนเข้ามาร่วมด้วย เช่น สหกรณ์ของกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ หอการค้า กลุ่มผู้บริโภค กลุ่มเหล่านี้เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ประชาชนต่าง ๆ วางรูปแบบและบรรทัดฐาน ที่แต่ละฝ่ายเสนอมา รวมถึงการเลือกผลิตภัณฑ์ใด ๆ เพื่อการผลิต การวางแผนกลยุทธ์ต่าง ๆ ด้านการตลาดร่วมกัน

3. ปัญหาการจัดทำผลิตภัณฑ์ส่งออกให้ได้มาตรฐาน ให้ทันตามปริมาณงานและเวลาที่กำหนดจากการสั่งจอง

แนวทางแก้ไข คือ เพิ่มจำนวนผู้ที่ทำการผลิตสินค้าให้มากขึ้นกว่าเดิม จะช่วยให้การผลิตสินค้าออกมาทันต่อความต้องการของผู้คนโดยทั่วไปได้ ต้องมีระบบการขนส่งที่รวดเร็ว เพื่อให้มีความทันกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน บ้านเขมโน ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็นอันเป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้เป็นรูปของข้อเสนอแนะ กล่าวคือ

ข้อเสนอแนะหน่วยงานและชุมชน

1. ทางรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมไปถึงให้มีการทัศนศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการผลิต เพื่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. ทางกลุ่มหัตถกรรมหินอ่อน ควรมีการวางแผนแก้ไขปัญหการผลิตและการตลาด ต้องปรับปรุงระบบการผลิตสินค้าให้ได้ผลผลิตที่ดี และแข่งขันได้ในตลาดภายนอก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยถึงขีดความสามารถในการทำหัตถกรรมหินอ่อนของชุมชนว่าควร จะดำเนินการอยู่ในขั้นไหนของการแปรรูปหัตถกรรมหินอ่อน

2. ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมภายในชุมชนในด้านอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หินอ่อน